

Május 1

Ferencsik Imre alezredes

Rohanó világunkban gyorsan telnek a napok, peregnék az események. Rövid idő alatt több, számunkra nagyon kedves és feledhetetlen jubileumi évfordulót ünnepeltünk. Közöttük olyan nagy jelentőségűeket, mint az MKP megalakulásának, a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának és nem utolsósorban hazánk felszabadulásának jubileumi évfordulóját. E kavargó világban, az ünnepek sorozat örömeiben sem feledkezhetünk azonban meg egy másik kiemelkedő évfordulónkról, a proletár internacionalizmus feledhetetlen ünnepéről: Május 1-ről.

Május 1 a világ dolgozóinak, valamennyi becsületes emberének nagy ünnepi seregszemléje. Május elseje az élet, a kikelet, az ébredés, szabadság ünnepe. E naphoz sok nehéz küzdelem, mérhetetlen áldozat, munkásvér és győzelem fűződik. Ezért vált május 1, a munkások nemzetközi szimbólumává, egységes és hatalmas demonstrációjává.

A május elsejét világszerte ünneplő milliók a földkerekség különböző tájain élnek és munkálkodnak. Nem azonos a bőrük színe. Más-más nemzetekhez tartoznak. Sajátos tulajdonságaik vannak. eltérő szokások alakítják gondolataikat és életformájukat. Közvetlen törekvéseik is különbözőek lehetnek. Életbevágó érdekeik azonban azonosak, legfőbb érdekük, hogy szűnjék meg a tőke kizsákmányoló uralma az ember felett. Sors kérdésük, hogy szabadság és jog ne az élősdié, hanem a dolgozók javára viruljon. Azt akarják, hogy létbiztonságban élhessenek. Valamennyien békét és tisztességes jólétet akarnak. Minden különbözőségük ellenére közös érdekük, hogy felépüljön az a társadalmi rend, amelyben ezek a célok megvalósulnak. Ezek a közös, nemzetközi érdekek és célok forrasztják össze a világ dolgozóit.

A munkások törekvése az összefogásra, az egységes fellépésre egyidős a munkásosztály kialakulásával. A munkásokat saját tapasztalataik korán ráébresztették arra, hogy jogaikért, követeléseikért csak úgy harcolhatnak eredményesen, ha ezt együttesen teszik. Az első közös harcok hamarosan újabb tanulsággal szolgáltak s világossá vált, hogy elengedhetetlenül szükséges a munkásosztály nemzetközi összefogása, a tőke világméretű szervezkedésével szemben.

Az első felhívás a május elsejei általános munkaszünet érdekében az Egyesült Államokban látott napvilágot 1886-ban. A munka beszüntetésre

szóló felhívás fő követelése a 8 órás munkanap bevezetése volt, amely véres következményekhez vezetett. A csikágói munkások hatalmas tüntető felvonulást rendeztek vörös zászlók alatt. A megrettent burzsoázia rendőreivel vérbefojtotta ezt a megmozdulást. Négy munkásvezetőt a tőkés osztálybíróság hamis vádak alapján halálra ítélt, másokat életfogytiglanig vagy sok éves börtönnel büntetett. A munkások azonban nem hátráltak meg. Az amerikai munkásszövetség elhatározta, hogy ezentúl Május 1-ét mindig munkabeszüntetésekkel és tüntetésekkel ünneplik.

Három évvel később 1889-ben a II. Internacionálé Párizsban tanácskozott. Határozatában Május 1-et — a csikágói tüntetés és áldozatainak emlékére — proletáriátus nemzetközi szolidaritási ünnepévé nyilvánította. Elhatározták, hogy 1890 május elsején minden országban és minden városban tüntetést rendeznek és követelik jogaikat a hivatalos szervektől. Ettől fogva ezt a napot világszerte minden évben megünnepelték a munkások és a tüntetések tartalma a nemzetközi munkás testvériség eszméje lett.

A határozatnak megfelelően 1890 május elsején a proletárok először hozták tudomására munkabeszüntetésekkel, felvonulásokkal, tüntetésekkel az elnyomó uralkodó osztályoknak, hogy jogos követeléseikért elszántan és világméretű összefogással szállnak síkra. A proletár megmozdulás hatalmas, világméretű sikere évről-évre ismétlődött.

A tőkés elnyomók már kezdetben tapasztalhatták, hogy május lobo-gói alatt viharos gyorsasággal nő és erősödik a munkások harcosszefogása. Ezért igyekeztek ezt a napot békés majálissá, népünnepéllé szelídíteni. A munkásosztály ellenségei régen felismerték, hogy az elnyomottak nemzetközi összefogása a tőkésrendszer legfőbb veszedelme. Ezért mindig és mindenképpen igyekeztek megosztani a dolgozók táborát, e végett mindent elkövettek és semmi áldozatot sem sajnáltak. Egymás ellen uszították a fajokat és nemzeteket, a pártokat és munkásszervezeteket, a fizikai és szellemi dolgozókat, a törzsi és vallási csoportokat. Árulókat szemeltek ki és jutalmaztak. Temérdek pénzt költöttek népámításra. Erre használták fel sajtójukat és politikai ügynökeiket. Ma sincs forróbb vágyuk, mint a dolgozók nemzetközi táborának megosztása. De ezek a törekvések megbuktak. Május 1 a munkások szabadságáért, jogaiért és jobb életkörülményeiért folytatott küzdelem egységes seregszemléjévé lett.

Az első harcos május 1 óta eltelt több, mint nyolc évtized alatt nagyot változott a világ. A munkásosztály vezetésével az emberiség több, mint egyharmada harcolta ki a tőke alóli felszabadulását, saját hatalmát a proletárdiktatúrát, az új szebb életet, a szocializmus építéséhez való jogot és feltételeket. A szocializmus, mely az első május elsején tüntető munkásoknak még csak vágyaiban élt, ma a föld jelentős részén valósággá vált.

Elsőnek Oroszország népei szabadultak meg elnyomóiktól és léptek a szocializmus építésének útjára. A Szovjetunió munkásosztálya hosszú, nehéz harcot vívott a belső ellenséggel és az imperialisták 14 országból verbuvált intervencióss hadseregeivel. De a szovjet nép győzött. A Szovjetunió harcát és győzelmét a nemzetközi munkásosztály erőteljesen támogatta. A polgárháborús évek elmúltával a Szovjetunió a nemzetközi munkásosztály harcának erős támaszpontjává épült ki. A Szovjetunió áldozat-

készen támogatta és támogatja ma is a nemzetközi munkásosztály valamennyi osztágának, a világ haladó erőinek harcát. A szovjet nép fél évszázada teljesíti a proletár internacionalizmusból fakadó kötelességeit és erre örök időkre szóló példát mutat.

A Szovjetunió léte, bátorító példája és magatartása kezdettől serkentően hatott a munkásosztály nemzetközi harcára. A még tőkés rabságban élő proletárok milliói ettől kezdve már nemcsak a 8 órás munkanapért és sorsuk némi jobbrafordulásáért indultak harcba május elsején és mindenkor, hanem saját hatalmukért.

1941-ben a világ imperialistáinak rohamcsapata, a hitleri fasizmus hadigépezete rátámadt a Szovjetunióra. Az egész emberi haladás ügye veszélybe került. A szovjet nép, a történelem eddigi legvéresebb háborújában páratlan hősiességgel szállt szembe a fasiszta ellenséggel. Példás helytállása harcra mozgósította az antifasiszta tömegeket, s azok az egész világon támogatták a Szovjetunió küzdelmét. A Szovjetunió legyőzte a fasizmust. A győzelem eredményeként 1945 májusában a haladó emberiség, — mindenekelőtt pedig a nemzetközi munkásosztály — új győzelmet ünnepelt. Befejeződött a II. világháború, megsemmisült a német fasizmus, a nemzetközi munkásosztály, a kommunizmus legádázabb ellensége. A világ munkásai újból szabadon és bizakodással ünnepelhették május elsejét.

Ezen a májusi ünnepen már újabb sor ország proletáriátusa menetelt a hatalom felé, majd szabadult meg a tőke rabságából és lépett a szocializmus építésének útjára. Ezzel tovább szélesedett a nemzetközi proletariátus forradalmi bázisa. A májusi eszme, a proletár internacionalista összefogás új diadalt aratott.

Létrejött a hatalmas és legyőzhetetlen szocialista világrendszer, melynek országaiban az egykor elnyomott proletárság győztes uralkodó osztállyá lett. Május elseje ezekben az országokban a felszabadult, szocializmust építő nép piros betűs ünnepe: a munka, a szabadság, a béke, a nemzetközi szolidaritás ünnepe.

A szocialista világrendszer hatalmas, tényleges és potenciális erővé fejlődött. Létével és sikereivel példaképe és reménysége a világ valamennyi elnyomott népének és dolgozójának. Útját állja az imperialista agresszióknak, a pusztító háborúnak. Sikerral védelmezi az emberi jogokat és szabadságot nemzetközi méretekben. Mindig és mindenütt hallatja szavát és latbaveti erejét, ahol tenni kell a béke és az emberiség biztonsága érdekében.

A szocialista országok népei május elsején ezeket a sikereket ünneplik. Velük együtt ünnepelnek a világon, a különböző társadalmi berendezkedésű országokban élő dolgozók — a kapitalista országokban, a nemzeti függetlenség kivívásáért és megszilárdításáért munkálkodó országokban — a proletárnemzetköziség jegyében.

E rövid történelmi áttekintés is meggyőzően mutatja, milyen hatalmas utat tett meg a nemzetközi munkásosztály az első májusi ünneptől napjainkig.

Nagyszerű és felemelő érzés számunkra, hogy — más országbeli munkástestvéreinkkel együtt — ennek a harcnak az élvonalában menetelhetünk, hogy a harcból, melynek nyomán történelmi eredmények születtek, népünk mindig kivette a részét.

A magyar munkásosztály is, mint más proletár testvéreink, immár nyolc évtizede ünnepli harci ünnepként május elsejét. Hol a rendőrségtől, csendőrségtől kísérve, hol a legmélyebb illegálitásban, de mindig megemlékezett e napról és mind szorosabbra zárta sorait az elnyomók elleni harcban, később 1945-től kezdve pedig a szocialista rend felépítésében.

Már az 1890-es első magyar május elsejére nagy harci lelkesedéssel készült fel a magyar munkásosztály. A budapesti munkások nagyarányú felvonulást terveztek, de azt a rendőrség nem engedélyezte. Ezért kisebb csoportokban vonultak az előre megtervezett nagygyűlés helyére.

Az első budapesti május elseje forradalmi hangulatban, a 8 órás munkanap követelésével és a proletárszolidaritás jegyében zajlott le. A gyűlésen résztvevők száma elérte a 60 ezer főt. Soha azelőtt ennyi ember nem vett részt még budapesti gyűlésen.

A következő évben, 1891-ben a viharsarok közepén Orosházán szökent magasba a májusi zászló. Május elsejére a szocialisták felvonulásra és tüntetésre hívták a földmunkásságot. A kormányservek katonaságot vezényeltek a tüntetők ellen, akik a tömegbe lőttek. Ezen a napon vér folyt Orosházán, de a munkások minden tilalom ellenére megtartották május elsejét.

A századfordulótól kezdve a munkásság az egész országban hol titokban, hol a csendőröktől és rendőröktől körülvéve felvonulásokkal és népgyűléseken ünnepelte meg május elsejét. A gyűléseken 8 órás munkanapért szállt síkra, egyszersmind politikai jogaiért tüntetett. Választójogot, egyesülési és gyűlekezési szabadságot követelt.

Az első világháború éveiben tilos volt május elseje megünneplése hazánkban. De 1919-ben, amikor a munkásosztály a Kommunisták Magyarországi Pártja vezetésével győzelemre vitte a szocialista forradalmat, a proletár hatalom törvényes állami ünnepé nyilvánította május elsejét. Ez volt Magyarországon az első szabad, felejtethetlen május elseje. Seregszemle volt ez akkor, a kivívott győzelem ünnepe, hitvallás a munkás-hatalom, a szocializmus, a világforgóadalom mellett. Elszánt demonstráció a nemzetközi imperializmus ellen, melynek végén a munkásrezdek egyenesen a frontra vonultak.

A Tanácsköztársaságot a túlerő leverte, 25 esztendő s fasiszta terror következett. A kommunista párt azonban a legvéresebb terror és üldöztetés közepette is ébren tartotta a májusi eszmét a munkásosztályban, a dolgozó népben.

Az 1919-es május 1 nagyszerű képe elevenedett fel 1945-ben, amikor munkásosztályunk és dolgozó népünk a Szovjet Hadsereg győzelmének eredményeként újból ünnepelte — immár végérvényesen szabadon — május elsejét. E nap, amelynek emlékezetéhez annyi véres áldozat és küzdelem fűződött, felszabadulásunk után a szocialista munka ünnepe lett.

Ma hazánkban a szocializmus teljes felépítésének nagyszerű eredményei köszöntik május elsejét. A felszabadulás óta eltelt 25 esztendő alatt a magyar nép behozta évszázados elmaradottságát, új országot és fejlett népgazdaságot hozott létre. Hazánk elmaradt országból fejlett szocialista mezőgazdasággal rendelkező ipari országgá vált. Új ipartelepeket, szocialista városokat, modern gyáróriásokat építettünk.

Felszabadult 25 évünk eredményeiben az egész magyar nép erőfeszítései öltének testet. Ennek tudhatók be azok a hatalmas sikerek, amelyeket az elmúlt negyedszázad alatt úgy az iparban, mint a mezőgazdaságban, egyszóval gazdasági és társadalmi életünk minden területén elértünk.

Az elmúlt 25 év alatt az állami ipar mintegy 9-szeresére növekedett. Ezen belül az ipar egyes ágazatainak fejlődése jóval magasabb volt. A gépipar 1938-hoz képest több mint 16-szorosára, a híradás és vákumtechnika, a műszergyártás 19-szeresére, a vegyipar pedig több, mint 27-szeresére bővítette termelését. A nyers alumínium, a kőolaj, valamint a földgáz termelésének növekedése még ezeket az eredményeket is jóval túlszárnyalta. Átalakult iparunk egész szerkezete, ma már gyáraink, üzemünk jelentős része korszerű gépekkel van berendezve.

Nagyot fejlődött az említett időszakban népgazdaságunk másik alapvető ága, a mezőgazdaság is, melyet a földreformmal kiemeltünk elmara-dottságából. A mezőgazdaság szocialista átszervezése pedig lehetővé tette a korszerű agrotechnikai eszközök és eljárások alkalmazását. Ma a mezőgazdaságban több mint tízszer annyi traktor dolgozik, mint a felszabadulásunk előtt és mintegy tizezer kombájn könnyíti meg a mezőgazdasági dolgozók munkáját.

Évről-évre mind több műtrágyát és gyomirtó vegyi anyagot használnak fel, ami a mezőgazdasági munkák megkönnyítése mellett hozzájárul a termelés növekedéséhez.

A mezőgazdaságunk 1969. évi termelése mintegy 40%-kal haladta meg a háború előtti színvonalat, és közben a mezőgazdaságban dolgozók száma kb. 600 ezerrel csökkent, ami csak növeli mezőgazdaságunk fejlődésének jelentőségét. Az elért eredmények világviszonylatban is jelentősek, amire joggal lehetünk büszkéek. Ilyen eredményt a magyar mezőgazdaság megelőzően évszázadokon keresztül nem tudott felmutatni.

A politikai és gazdasági sikerek eredményeképpen minőségi változás ment végbe a lakosság anyagi és kulturális helyzetében. Ma a munkások és parasztok összehasonlíthatatlanul jobban és gondtalanabban élnek, mint bármikor azelőtt. Most a dolgozó emberek elsősorban nem a betevő falatért dolgoznak, hanem felszabadult életünk még szebbé, jobbá, boldogabbá tételéért. A Horthy-rendszer 3 millió koldusa és 600 ezer analfabétája már csak rossz emlékeinkben él. A történelmi változást jól érzékelteti az a tény, hogy a felszabadulás óta a lakosság életszínvonala közel kétszeresére növekedett. Csaknem minden lakásban van rádió, majdnem minden második család rendelkezik mosógéppel és közel ilyen arányban televízióval. Ma már nem ritka a teljesen gépesített háztartás sem.

Eredményeink egyértelműen igazolják politikai, gazdasági, kulturális és társadalmi felemelkedésünket: az alkotó magyar nép tettvágát, hozzáértését, hazafiságát és a szocializmus iránti hűségét. Hazánk az elmúlt esztendőben is erősebb és gazdagabb lett, a jövőnk is biztató. Részei vagyunk a hatalmas és legyőzhetetlen szocialista világrendszernek. — Népünknek minden oka megvan arra, hogy május elsején magabiztosan ünnepeljen.

A legelső munkás május 1 óta szüntelenül folytatódik a nemzetközi munkásosztály világméretű előrenyomulása. De a harc még nem ért véget. A mostani május elsején világszerte tüntető munkások, az imperializmus

elleni harc újabb győzelmeire törekednek. Az ünnepi hangulatban sem fedkezhetünk meg arról, hogy vannak a világon a miénktől eltérő, másfajta május elsejék is. Földünk túlnyomó részén még ma is a tőke, az imperializmus az úr. Sok országban lényegét tekintve ma is a 80 év előttivel azonosak a követelések, csak az uralkodó osztályok számára sokkal veszedelmesebbek. A kor szelleme vonul a májusi vörös zászlók alatt, az elnyomás, a kizsákmányolás, a jogfosztottság elleni lázadás szelleme, mely az úri rend létét teszi kérdésessé.

Az imperialisták szeretnék megállítani a történelem menetét. Saját országaikban mindent elkövetnek annak érdekében, hogy visszaszorítsák, letörjék a munkásosztály harci lendületét, megbontsák sorainak egységét. A gumibottól a könnygázbombáig, a vízfecskendőtől a megvesztegetésig, a börtöntől az akasztófaig módszereik igen változatosak. Itt a május elsejék rendszerint ma sem múlnak el a munkások vérhullatása nélkül. De a munkások öntudatra ébredését terrorral sem lehet megállítani.

Az imperializmus mindent megtesz, hogy megmentsse egyre zsugorodó befolyását és hatalmát. Hatalmas erőt és energiát fordít a szocializmus és a haladás erőinek megsemmisítésére. Napjainkban az amerikai imperializmus a világ leggyalázatosabb agresszióját folytatja a vietnami nép ellen, amelyet a becsületes emberiség mélységesen elítél. A több mint 200 milliós Amerikai Egyesült Államok a modern haditechnika számtalan vívmányát használja fel a kicsi és szegény Vietnam ellen, hogy mentse a világmértékben halálra ítélt gyarmati rendszer egy kis darabkáját, hogy megakadályozza a függetlenség és a szocializmus további térnyerését, hogy Vietnamban keresztül csapást mérhessen a szocialista világra és a szabadságért harcoló népekre.

Az amerikai imperialisták elszámították magukat. A vietnami nép Délén és Északon — az egész világot elismerésre készítő hősiességgel száll szembe az állig felfegyverzett agresszonnal. Az imperialisták megvadult katonai hordái egy percre sem tudták megingatni Vietnam szabadságharcát, megtörni Vietnam népét. Vietnamban is rá kellett eszmélniök: elmúlt az az idő, amikor büntetlenül hadat viselhetnek a védtelennek képzelt kis népek ellen. Mert Vietnam nem volt és nem maradt védtelen. Mellettük állnak a világ békeszerető emberei a szocialista országok, legelső sorban a Szovjetunió. A vietnami nép minden szükséges eszközt megkap a szocialista testvérországoktól, ami győzelméhez szükséges.

A vietnami népet nem lehet sem megfélemlíteni, sem legyőzni. Az agresszorok minden újabb akciója csak növeli az elszántságot és a győzni akarást, kiváltja a világ népeinek megvédését és ellátását, a vietnami nép harcának fokozottabb támogatását.

Az amerikai imperialisták és csatlósai már megátrálásra kényszerültek, beszűntették a Vietnami Demokratikus Köztársaság bombázását és Párizsban kénytelenek voltak tárgyalásokat kezdeni. Az imperializmus a tárgyalásokat is időhúzásra használja fel és arra, hogy vele port hintsen a világ közvélemény szemébe. Elaltassa éberségét miközben még mindig valamiféle harctéri babérokra spekulál. Végül is azonban be kell látni, hogy a vietnami háborút be kell fejezni, mégpedig a jog és igazság alapján. Kényszeríteni fogják erre a vietnami nép újabb csapásai, a békéért küzdő 100 milliók, a szocialista országok, mindenekelőtt a Szovjetunió

testvéri segítsége, a világ és saját népük közvéleménye. Segíteni fog ebben a mostani május elseje is, melynek minden bizonnyal egyik fő jel-szava lesz az egész világon, hogy „El a kezekkel Vietnamtól!” és ez a jel-szó győzni fog.

Az imperialisták háborús kísérleteinek ma nem egyedüli színtere Viet-nam. Újból súlyosan provokáltak Laoszban és Kambodzsában. Kirobban-tották és mindmáig élesztgetik a közel-keleti válságot, újabb és újabb le-hetőségeket keresnek az európai feszültség fenntartására. Számos ország-ban a haladó rendszerek megdöntésére törekszenek.

Az imperializmus elleni harc alapvető tanulsága, hogy minél egységesebb, összeforrottabb és szervezettebb a világ dolgozóinak harca, annál sikeresebben, biztosabban és gyorsabban halad előre világméretek-ben a béke, a demokrácia, a társadalmi haladás és a szocializmus ügye, annál inkább valóra válik a májusi eszme.

Május ünnepének és korunknak legfontosabb parancsa éppen ennek az összefogásnak a megteremtése. Ma nincs fontosabb teendő, mint a nem-zetközi kommunista és munkásmozgalom antiimperialista akcióegységnek megteremtése.

Lehetnek és vannak is nézeteltérések az egyes kommunista pártok kö-zött, de a munkáosztály történelmi szerepe arra kötelezi a mozgalom nemzeti osztagait, hogy az imperializmus elleni harcban a közös érdekek szellemében, egységesen cselekedjenek. A kommunista és munkáspártok döntő többségének körében erősödik a meggyőződés, hogy félre kell tenni mindenféle nézeteltérést és a fő kérdésnek, az imperializmus elleni harc-nak kell alárendelni azokat. Átfogó és hatékony akcióegységet kell terem-teni. Ezt volt hivatott elősegíteni az elmúlt évben Moszkvában megtartott kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása is.

Pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt, minden erejével azon fá-radozik, hogy a tanácskozás határozatainak és útmutatásainak mindenben eleget tegyen, hogy tőle telhetően legmesszebbmenőkig elősegítse a kom-munista és munkáspártok akció egységét.

Május 1-re, a világproletariátusa feledhetetlen ünnepére emlékezve a legnagyobb szolgálatot akkor tesszük a béke és haladás ügyének, ha tö-reetlenül és lendületesen folytatjuk szocialista építő munkánkat. Valóra váltjuk nagy céljainkat a szocializmus teljes felépítését hazánkban. Köz-ben szüntelenül erősítjük politikai, gazdasági, katonai kapcsolatainkat és együttműködésünket a testvéri szocialista országokkal, mindenekelőtt a Szovjetunióval.

Így leszünk igazán része a májusi seregnek annak a májusi seregnek, amely nyolc évtizeddel ezelőtt még csak néhány tízezer eszmélő proletárt számlált, és máig magába olvasztotta az emberiség legjobbait, a dolgozó emberek százmillióit.